

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

18 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte: Timofti Vladimir,

Judecători: Cobzac Elena, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie și Boico Victor

juducând fără citarea părților, recursul ordinar, declarat de către acuzatorul de stat, procuror în Procuratura de circumscripție Bălți – Lisnic Elena, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 23 ianuarie 2019, în cauza penală privindu-l pe

*Coșer Vitalie Xxxxx, născut la xxxxx,
originar și locuitor al municipiului Xxxxx.*

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 02.08.2018 - 30.10.2018;
2. Instanța de apel: 20.11.2018 - 23.01.2019;
3. Instanța de recurs: 15.04.2019 - 18.06.2019.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentință Judecătoriei Bălți sediu Central din 30 octombrie 2018, cauza fiind examinată în procedura prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, Coșer Vitalie a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art.264¹ alin.(4) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de 140 ore muncă neremunerată în folosul comunității.

De la inculpat au fost încasate cheltuielile judiciare în sumă de 740 lei, suportate pentru efectuarea expertizei.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Coșer Vitalie nefiind documentat cu permis de conducere, în urma consumului de băuturi spirtoase, la data de 01.07.2018, s-a urcat la volanul motocicletei de model „Viper Victory” și deplasându-se pe strada Decebal intersecție cu strada Sf. Nicolai, municipiul Bălți, aproximativ la ora 02:45, a fost stopat de către inspectorii de patrulare. În cadrul discuției, la Coșer Vitalie s-a depistat semne vizibile de ebrietate alcoolică, din ce motiv a fost supus testării alcoolscopice, și ca rezultat la conducătorul auto s-a stabilit concentrația de alcool în vapori de aer expirat în cantitate de 0,94 mg/l, iar conform raportului de expertiză judiciară

nr.201806P0459/201802D1378 din 10.07.2018, în proba de sânge prelevată s-a depistat alcool etilic în cantitate de 2,48 g/l, ceea ce corespunde stării de ebrietate cu grad avansat, conform prevederilor 134¹² Cod penal.

3. Sentința, menționată, a fost atacată cu apel de către avocatul Veaceslav Pascari în numele inculpatului Coșer Vitalie, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței în latura cheltuielilor judiciare, cu pronunțarea în această latură a unei noi hotărâri, prin care să fie respinsă solicitarea procurorului cu privire la încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare în sumă de 740 lei, suportate pentru efectuarea expertizei.

3.1 În argumentarea cerințelor invocate apelantul a invocat, că cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale în vederea dovedirii vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, reprezintă cheltuieli judiciare care urmează a fi achitate din bugetul de stat.

A considerat, că instanța eronat, contrar argumentelor invocate, a considerat fondată solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea cheltuielilor legate de efectuarea expertizei în mărime de 740 lei, de la Coșer Vitalie. Apărătorul-apelant a considerat această soluție neîntemeiată, în acest sens reoferindu-se la prevederile art.100 alin.(2) Cod de procedură penală și art.6 paragraful 2 al Convenției Europene, art. 227 alin.(2) Cod de procedură penală și pct.7 a Regulamentului privind modul de testare alcoolscoptică și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și naturii ei, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.296 din 16.04.2009.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 23 ianuarie 2019, a fost admis apelul declarat de către avocatul Pascari Veaceslav în numele inculpatului Coșer Vitalie, casată sentința în partea încasării cheltuielilor judiciare, cu rejudecarea cauzei în această parte și pronunțată o nouă hotărâre, prin care solicitarea procurorului cu privire la încasarea a 740 (șapte sute patruzeci) lei de la inculpatul Coșer Vitalie în folosul statului cu titlu de cheltuieli de judecată, suportate pentru efectuarea expertizei, a fost respinsă ca neîntemeiată.

În rest, dispozițiile sentinței au fost menținute.

4.1 În motivarea soluției adoptate instanța de apel a constatat că, prima instanță neîntemeiat a dispus încasarea din contul inculpatului Coșer Vitalie în beneficiul statului suma de 740 lei cu titlu de cheltuieli judiciare pentru efectuarea expertizei judiciare toxicologică medico-legală în cadrul urmăririi penale.

La caz, instanța de apel a constatat că, s-au suportat cheltuieli judiciare pentru efectuarea expertizei judiciare toxicologică medico-legală în sumă de 740 lei, concluziile căreia sunt expuse în raportul nr. 201806P0459 din 10.07.2018, efectuarea căreia a fost dispusă în vederea stabilirii stării de ebrietate a lui Coșer Vitalie în momentul conducerii mijlocului de transport, fiind ordonată de către organul de urmărire penală din oficiu, acțiune procesuală ce tine de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina părții acuzării.

Potrivit prevederilor art.75 alin.(3) al Legii nr.68 din 14.04.2016, cu privire la expertiza judiciară și potrivit art.142 alin.(1) Cod de procedură penală, în cazurile când expertiza este dispusă de către organul de urmărire penală sau de către procuror din oficiu, plățile necesare pentru efectuarea expertizei vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat.

Dat fiind faptul, că în speță, efectuarea expertizei nu a fost dispusă la cererea și inițiativa părții apărării, după cum se specifică în art.142 alin.(2) Cod penal, dar a fost dispusă din oficiu de către organul de urmărire penală în vederea stabilirii stării de ebrietate a lui Coșer Vitalie, ce la rândul său a determinat stabilirea circumstanțelor relevante cauzei penale, acțiuni ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii - pusă în sarcina părții acuzării, instanța de apel a considerat neîntemeiată solicitarea procurorului cu privire la încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizei judiciare medico-legală, respectiv, instanța de fond urma să o respingă.

Având ca reper prevederile art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, și situația materială a inculpatului, care a invocat că nu este încadrat în câmpul muncii, locuiește cu bunica sa, neavând sursa stabilă de venit instanța de apel a conchis că cheltuielile suportate pentru efectuarea expertizei nominalizate, urmează a fi acoperite de bugetul de stat, respectiv acestea nu pot face obiectul unei rambursări din partea inculpatului, în cazul în care ultimul nu a fost solicitantul sau ordonatorul unei atare acțiuni procesuale, acestea fiind ordonate din oficiu de către organul de urmărire penală.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu *recurs ordinar* de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Lisnic Elena în care indicând temeiul de casare a deciziei pct. 6) alin.(1) art. 427 alin.(1) Cod de procedură penală, a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei atacate, cu menținerea sentinței Judecătoria Bălți, sediul Central din 30 octombrie 2018, invocând că cheltuielile de judecată suportate de către stat în cauza penală de învinuire a lui Coșer Vitalie urmează a fi încasate din contul acestuia făcând trimitere la art. 227-229 Cod de procedură penală și modificările survenite la art. 143 Cod de procedură penală în vigoare din 09.02.2018.

6. Judecând recursul ordinar declarat, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și menținerea în vigoare a sentinței, pentru următoarele considerente de fapt și de drept.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și menținerea sentinței, când apelul a fost greșit admis. Tot aici, urmează a fi reiterate și stipulările din art.434 Cod de procedură penală, unde este indicat că, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de

Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

Or, rațiunea exercitării căii de atac, în particular avându-se în vedere recursul ordinar, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanțele ierarhic inferioare la etapele precedente de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

La caz, din textul recursului ordinar declarat de procuror se constată că recurentul, în esență, critică soluția adoptată de instanța de apel, deoarece aceasta fără a aprecia just toate circumstanțele cauzei greșit a dispus ca cheltuielile de judecată suportate pentru efectuarea raportului de expertiză nu pot fi încasate de la inculpatul Coșer Vitalie, deoarece sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului.

Verificând actele cauzei, în raport cu alegațiile titularului dreptului de recurs, Colegiul penal lărgit conchide că, judecând apelul, instanța neîntemeiat a dispus admiterea apelului declarat de către avocatul Pascari Veaceslav în numele inculpatului Coșer Vitalie, cu casarea sentinței în partea încasării cheltuielilor judiciare. Or, soluția nominalizată nu este bazată pe modificările operate în legislație, altfel spus, argumentele instanței de apel, precum că este neîntemeiată solicitarea procurorului cu privire la încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizei judiciare medico-legală, respectiv, instanța de fond urma să o respingă, sunt vădit neîntemeiate, întrucât din partea descriptivă a sentinței rezultă că instanța de fond a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, just apreciind că, în speță, este fondată solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea de la Coșer Vitalie, cheltuieli legate de efectuarea expertizei în mărime de 740 lei, prin prisma art. 143 Cod de procedură penală, cheltuieli care se confirmă prin raportul de expertiză nr.2018.06P.0459 din 10.07.2018.

Prin urmare, contrar punctului de vedere exprimat de instanța de apel, Colegiul penal lărgit, este solidar cu concluziile primei instanțe de încasare de la Coșer Vitalie în contul statului a cheltuielilor judiciare legate de efectuarea expertizei în mărime de 740 lei.

Pentru a putea aprecia temeinicia cererii formulate de recurent și ținând seama de natura erorilor de drept invocate, amintim că prima instanță a dispus condamnarea inculpatului în baza art.264¹ alin.(4) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de 140 ore muncă neremunerată în folosul comunității.

De la inculpatul Coșer Vitalie au fost încasate cheltuielile judiciare în sumă de 740 lei, suportate pentru efectuarea expertizei.

După care, prin decizia instanței de apel, sentința a fost casată parțial, în partea încasării cheltuielilor judiciare, și anume s-a respins ca neîntemeiată solicitarea

procurorului cu privire la încasarea a 740 lei de la inculpatul Coșer Vitalie în folosul statului cu titlu de cheltuieli de judecată, suportate pentru efectuarea expertizei.

Instanța de apel, argumentându-și soluția privind respingerea ca neîntemeiată a solicitării procurorului cu privire la încasarea a 740 lei de la inculpatul Coșer Vitalie în folosul statului cu titlu de cheltuieli de judecată, suportate pentru efectuarea expertizei a specificat că în speță, efectuarea expertizei nu a fost dispusă la cererea și inițiativa părții apărării, după cum se specifică în art.142 alin.(2) Cod penal, dar a fost dispusă din oficiu de către organul de urmărire penală în vederea stabilirii stării de ebrietate a lui Coșer Vitalie, ce la rândul său a determinat stabilirea circumstanțelor relevante cauzei penale, acțiuni ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii - pusă în sarcina părții acuzării.

Colegiul penal lărgit reiterează că, expertiza judiciară în speță a fost efectuată la cererea organului de urmărire penală în conformitate cu prevederile art. 142 alin.(1) Cod de procedură penală, care indică expres, că expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu în cazurile în care pentru constatarea, clarificarea sau evaluarea circumstanțelor ce pot avea importanță probatorie pentru cauza penală sînt necesare cunoștințe specializate în domeniul științei, tehnicii, artei, meșteșugului sau în alte domenii.

Prin urmare, sumele plătite sau care urmează a fi plătite experților pentru efectuarea expertizei menționate, în conformitate cu pct. 1), alin.(2) al art.227 Cod de procedură penală constituie cheltuielile judiciare suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal.

Totodată, Colegiul penal lărgit menționează, că prin Legea nr.316 din 22.12.2017, în vigoare de la 09.02.2018, alin.(2) al art. 142 Cod de procedură penală care prevedea, că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile (obligatorii) prevăzute la alin.(1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat, a fost abrogat.

Deci, reieșind din cele expuse, în speță sunt aplicabile doar dispozițiile art.229 alin.(1) Cod de procedură penală, care prevăd expres, că cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Or, alin.(3) al art.228 Cod de procedură penală menționează strict și fără loc de interpretare, care sunt cheltuielile judiciare care vor fi compensate din sumele alocate de stat, unde sumele plătite experților... pentru efectuare expertizei nu își găsesc reflectare deci, în asemenea circumstanțe instanța urma să dispună încasarea cheltuielilor din contul inculpatului și nu a statului.

În același sens, alin.(3) al art.229 Cod de procedură penală menționează, că instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul, dacă plata cheltuielilor poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.

Reieșind din cele expuse, Colegiul penal lărgit constată, că instanța de apel nu a ținut cont de faptul, că raportul de expertiză judiciară nr.201806P0459 a fost

întocmit la 10.07.2018, adică după abrogarea alin.(2) al art. 142 Cod de procedură penală.

Mai mult, instanța dispunând încasarea cheltuielilor judiciare din contul statului nu a verificat dacă cheltuielile solicitate ar influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea inculpatului or, din materialele cauzei penale rezultă că acesta este celibatar.

Astfel, se reține ca întemeiate motivele recurentului invocate în recurs, precum că apelul apărării a fost greșit admis, or sentința primei instanțe este legală și întemeiată.

În atare situație, reieșind din cele relatate, Colegiul penal lărgit statuează asupra faptului că în cauza supusă judecării, la etapa examinării apelului instanța a admis erorile de drept prevăzute de art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală și neargumentat a exclus încasarea din contul inculpatului Coșer Vitalie în beneficiul bugetului de stat a cheltuielilor de judecată în sumă de 740 lei.

În consecință, Colegiul penal lărgit consideră, că recursul procurorului Lisnic Elena, urmează a fi admis cu casarea totală a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 23 ianuarie 2019 ca fiind neîntemeiată, cu menținerea sentinței Judecătorei Bălți sediu Central din 30 octombrie 2018, în privința lui Coșer Vitalie Nicolae .

7. În conformitate cu prevederile art.434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către acuzatorul de stat, procuror în Procuratura de circumscriptie Bălți – Lisnic Elena, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 23 ianuarie 2019 și menține fără modificări, sentința Judecătorei Bălți sediu Central din 30 octombrie 2018, în cauza penală privindu-l pe *Coșer Vitalie Xxxxx*.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **18 iulie 2019**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Cobzac Elena

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Boico Victor

O P I N I E   S E P A R A T Ă

în conformitate cu prevederile art. 339 alin (7), 340 alin (3) Cod de procedură penală (în cauza *Coșer Vitalie Xxxxx*)

1. Prin decizia Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din **18 iunie 2019** a fost adoptată în cadrul judecării recursului ordinar în cauza indicată următoarea soluție: „Admite recursul ordinar declarat de către acuzatorul de stat, procuror în Procuratura de circumscripție Bălți – Lisnic Elena, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 23 ianuarie 2019 și menține fără modificări, sentința Judecătorei Bălți sediu Central din 30 octombrie 2018, în cauza penală privindu-l pe Coșer Vitalie Xxxxx. Decizia este irevocabilă”.

2. Nu am susținut soluția adoptată și consider, că urma a fi adoptată o soluție de respingere a recursului procurorului.

2.1. Consider că motivele și argumentele pe care le-a pus instanța de recurs la baza soluției de casare a hotărârii instanței de apel nu au fost invocate de către procuror nici la una dintre etapele examinării cauzei.

Casând decizia instanței de apel, Colegiul penal lărgit și-a expus considerentele, că cheltuielile judiciare în speță ar putea fi încasate din contul inculpatului, deoarece legislația de procedură penală (art. 227, 229) prevăd posibilitatea încasării din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare legate de înfăptuirea la caz a expertizelor.

Menținând sentința primei instanțe cu referire la cheltuielile de judecată, instanța de recurs, în opinia mea, nu a ținut cont de faptul, că nici la una dintre etapele examinării cauzei procurorul nu a adus careva argumente legale, precum și probe, care ar confirma posibilitatea încasării cheltuielilor judiciare.

Procurorul nu a invocat aceste argumente nici la depunerea recursului, indicând doar că, în opinia sa, potrivit legii cheltuielile urmează a fi admise, dar n-a specificat din care considerente a ajuns el la această concluzie și ce circumstanțe le invocă în acest sens.

Astfel, consider, că instanța de recurs a admis un recurs nemotivat, întemeindu-și soluția pe argumente neinvocate de către recurent la nici un dintre etapele desfășurării procesului penal.

Cu această ocazie vreau să menționez, că instanța de recurs, casând decizia instanței de apel, a intenționat să modifice practica judiciară existentă prin care se respingeau solicitările procurorului de încasare din contul inculpatului a cheltuielilor

judiciare, considerând că legislația în prezent permite dispunerea încasării acestora din contul inculpatului.

Cu referire la acest subiect vreau să menționez, că, în opinia mea, legislația actuală cu referire la încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului nu este clară, deoarece nu stabilește într-un mod explicit temeiurile și condițiile de încasare a acestora din contul inculpatului, precum și faptul cui îi revine sarcina probației în acest sens, iar instanța de recurs nu a adus o claritate în această privință, deși în joc este respectarea drepturilor inculpaților la un proces echitabil.

Judecător

Nadejda Toma